

Picat i Lligat

Curs 2022-23 - Any XX - núm. 23

Revista d'informació cultural del Conservatori Professional de Música
Josep Melcior Gomis d'Ontinyent

SUMARI

EDITORIAL.....	4
NOUS CURRÍCULUMS PER ALS ENSENYAMENTS MUSICALS: DE LA NECESSITAT DEL CANVI A L'OPORTUNITAT DE MILLORA.....	5
LES ESPECIALITATS DE BAIX ELÈCTRIC I GUITARRA ELÈCTRICA AL NOSTRE CONSERVATORI.....	8
OBRINT PORTES.....	10
RECONeixEMENT ALS MÈRITS ACADÈMICS DE L'ALUMNAT D'EP.....	12
CONCERT DE SANTA CECÍLIA.....	14
UN PROCÉS ARTÍSTIC PER A ESCOLTAR ELS SONS SILENCIATS DEL RIU CLARIANO.....	16
ELS EXALUMNES PARLEN.....	18
DESPEDIDA DELS ALUMNES DE 6é.....	20
ACTIVITATS DEL CURS EN IMATGES.....	22
CARTA A "VASÍLIEVICH D'OR". 150 ANIVERSARI (1873-1943).....	26
RACHMANINOV EN LA MÚSICA MODERNA I CINE.....	27
LA TIORBA.....	28
IV CONCURS DE MÚSICA DE CAMBRA.....	32
COMENTARIS DELS ALUMNES DEL CONCURS DE CAMBRA.....	34
VIATGE A BERLÍN.....	36
VIATJA AMB EL GOMIS.....	38
EL CONSERVATORI A LA TROBADA.....	41
PASSATEMPS.....	42

Picat i Lligat
Curs 2022-23
Any XX - núm. 23

Edita:

CONSERVATORI PROFESSIONAL DE MÚSICA J. M. GOMIS D'ONTINYENT
Plaça de la Coronació, 27
Tel. 96 291 92 20 - Fax 96 291 92 21
46870 ONTINYENT (València)
e-mail: 46021861.secret@gva.es
<https://portal.edu.gva.es/cpmontinyent/>

Coordinació i Redacció:

Carlos Díaz Argente
Pilar Ferrero Silvage

Dipòsit Legal: V-1542-2008

ISSN: 2174-8357

Disseny, maquetació i impressió:

Gráficas Minerva Sucesores, S.L.

Col·laboren:

Doménech Juan Hurtado
Carlos Pastor García
Ruth Revert Lledó
Eduard Sala Albelda
Maica Álvarez Martínez
Carlos Medina Cifre
Javier Pérez Izquierdo
Víctor Emmanuel Iglesias Gutiérrez
Ana Pastor Soler
Helena Vidal Revert
Lucía Isabel Pérez Berenguer
Joan Jordà Satorres
Hugo Torró Soler
Mariola Cano Penadés
Vicent Casanova Reig

EDITORIAL

PILAR FERRERO SILVAGE DIRECTORA

Si ú pega una ullada a les revistes del nostre conservatori vorà que hi ha assumptes recurrents que tractem tots o quasi tots els cursos. El Conservatori Gomis té instaurades certes activitats integrades al projecte educatiu, que complementen la part acadèmica de la formació musical: el concurs de música de cambra, els concerts de solistes, les eixides a concerts, els intercanvis, etc. La nostra revista vol ser un aparador de totes elles i donar-les a conèixer al lector.

Pel que fa a la portada de la nostra revista d'enguany, representa la imatge que el conservatori va mostrar en la Trobada. El respecte al medi ambient l'hem tractat aquest curs des de diferents àmbits. Per un costat, l'esmentada participació en la XXXV Trobada d'Escoles en Valencià, que amb el lema "Recuperem el verd amb Carme Miquel" va ser una crida a la recuperació de la consciència ecologista mitjançant l'educació. El taller del conservatori va estar basat en la fabricació d'instruments musicals, reciclant diversos materials i utilitzant elements de la natura. Va ser una jornada molt alegre, amb molta afluència de gent, celebrada a la plaça de la Coronació, i a la qual va donar començament la banda i cor del conservatori, que junt amb el cor del CEIP la Solana, van interpretar la cançó de la Trobada de la Vall d'Albaida.

Un altre gran projecte d'enguany relacionat amb l'ecologisme ha format part del programa de Resistències Artístiques que organitzen la Conselleria d'Educació i el consorci de museus de la Comunitat Valenciana. Juntament amb la cooperativa d'artistes i arquitectes "La cuarta piel", l'alumnat del conservatori ha pogut apropar-se i reflexionar sobre el cicle de l'aigua. Ha sigut un treball interdisciplinari que ens ha fet conscienciar-nos sobre l'ús sostenible de l'aigua tant en la vida quotidiana com en la fabricació de diversos materials, com per exemple l'instrumental que habitualment utilitzem. S'ha escoltat el so de l'aigua en múltiples situacions i s'ha relacionat amb la música. Un grup d'alumnat voluntari de 3r i 4t curs d'EP han

participat en l'elaboració de material audiovisual gravat en espais naturals al voltant del riu Clariano. Una perspectiva diferent de fer música i conèixer amb el nostre entorn.

També ha resultat una activitat molt motivadora, i que ha tingut molta repercussió entre el nostre alumnat més major, el viatge a Berlín que van realitzar al mes d'abril un grup de 45 alumnes i 4 professors. Assistir a concerts simfònics i d'òpera, visitar museus i els llocs més emblemàtics de la ciutat, han fet que aquesta experiència de convivència no se'ls esborrara de la memòria per molt de temps.

A més, trobaran en aquesta revista interessants articles, com els dedicats al compositor Sergei Rachmaninov, en el 150 aniversari del seu naixement, o els que ens apropen al necessari canvi dels currículums dels nostres ensenyaments, els nous Decrets dels quals entraran en vigor pròximament. La seua actualització i adaptació als temps actuals era una demanda que s'ha vist materialitzada en aquests nous documents, en un treball conjunt entre els representants de l'administració i el col·lectiu del professorat.

Per altra banda, altre assumpte recurrent a la nostra revista és el de l'edifici. Tan de bo estiga ja prop l'any que deixe de ser-ho! Sembla que ara sí és possible aquest desig. Al mes d'abril es va fer pública la delegació per part de la Conselleria d'Educació a l'Ajuntament d'Ontinyent d'11 milions d'euros per a la reforma i ampliació del nostre centre. També s'està finalitzant la instal·lació de l'aulari prefabricat que allotjarà aquests dos propers cursos a l'IES l'Estació, i que serà seu del conservatori posteriorment. Sols ens queda desitjar que no sorgisquen complicacions que pogueren fer demorar molt l'esmena d'aquesta demanda històrica.

I ja per últim, agrair a tots els col·laboradors que fan possible que *Picat i lligat* es publique cada any, perquè amb la seua aportació fan possible que tothom puga conèixer més el conservatori d'Ontinyent en endinsar-se en aquestes pàgines.

NOUS CURRÍCULUMS PER ALS ENSENYAMENTS MUSICALS: DE LA NECESSITAT DEL CANVI A L'OPORTUNITAT DE MILLORA

DOMÉNEC JUAN HUTADO DIRECTOR DEL CPM DE MELIANA

Doménech Juan Hurtado és director del CPM de Meliana, assessor tècnic docent del Servei d'Ordenació i Gestió dels Ensenyaments Professionals de la Conselleria d'Educació del curs 14/15 al 21/22, a més va ser professor d'oboé al CPM d'Ontinyent del curs 06/07 al 08/09.

Van passant els anys i vas acumulant vivències... i t'adones que ja has vist passar diferents presidents dels EEUU, reis, papes... i plans d'estudi. Alguns dels professors que vaig tindre havien estudiat en el pla de 1942, jo vaig estudiar en el pla del 66, que estava vigent des de bastant abans que nasquera. Els que començaren a estudiar música uns anys després de mi ja els va agafar la LOGSE a partir de la dècada dels noranta del segle passat.

Amb aquella adaptació a la LOGSE, els ensenyaments musicals s'inserien de manera més coherent en el sistema educatiu i s'hi afavoria una formació més integral, però els estudis eren més rígids amb la qual cosa es complicava la conciliació amb els ensenyaments obligatoris. Quan vaig aprovar les oposicions del Cos de professors de música l'any 2006 vingué el canvi a la LOE i la regulació dels ensenyaments musicals que tots coneguem perquè és la que està vigent actualment.

És normal que en la perspectiva dels anys valorem millor el que es perd i el que es guanya amb cada canvi, però com deia Schopenhauer el canvi és l'única cosa immutable. Quan parlem de currículum en l'ensenyament parlem d'un projecte pedagògic que estableix un pla d'estudis dins del marc d'un sistema educatiu. A l'hora d'elaborar uns nous currículums s'han de passar diferents fases que comencen amb una primera, la redacció, una consulta ciutadana i diverses negociacions. Després la redacció final s'ha d'acompanyar de distints informes que assegurin que la legislació que es pretén aprovar tinga totes les garanties legals. Final-

ment, la norma s'aprova i es publica en els butlletins de les administracions. Una vegada entés açò, hem de veure que des del moment que comencem a ordenar estem transformant qualsevol procés d'ensenyament i aprenentatge obert i dinàmic en una estructura tancada i uniforme que s'adapta amb més o menys virtut en el context educatiu i social en el qual s'inseix. D'alguna manera seria com comparar els aliments naturals i els aliments processats: si bé els aliments processats ens asseguren un tractament adequat aquest mai substituirà el valor nutricional dels aliments naturals.

Vistos els pros i contres de l'ordenament acadèmic, aquest article pretén explicar la proposta que la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, a través del seu Servei d'Ordenació i Gestió dels Ensenyaments Professionals ha llançat en relació amb uns nous currículums dels ensenyaments elementals i professionals de música que venen a actualitzar els que regeixen actualment.

El nou currículum dels ensenyaments elementals de música ve precedit per la publicació del Decret 2/2022, pel qual es regulen les escoles d'ensenyament artístic no formal de música i d'arts escèniques. El fet que al País Valencià hi hagen dues vies diferenciades d'iniciació a la pràctica musical fa necessari acotar la finalitat de cadascuna d'aquestes vies per evitar duplicitats i disfuncions en l'ordenament educatiu. Per això en el preàmbul de l'esborrany del nou currículum dels ensenyaments elementals trobem el següent: *"Si bé les escoles de música permeten que persones de qualsevol edat es*

puguen formar musicalment des d'una perspectiva aficionada, flexible i adaptada, els ensenyaments elementals de Música tenen un caràcter molt més específic, ja que es tracta d'un model d'educació formal adreçat a les persones que demostren vocació i aptituds musicals, i vulguen rebre una formació musical que assegure la seua qualificació en un nivell competencial tal que els permeta accedir amb garanties als ensenyaments professionals de Música”.

En l'elemental no trobarem molts canvis pel que fa a la càrrega lectiva i les assignatures que s'han de cursar tot i que cal assenyalar que l'assignatura de Conjunt passa a anomenar-se Pràctica grupal, perquè es concep com un complement i una extensió de la classe d'Instrument amb un plantejament més obert que s'adapta a les distintes necessitats de l'alumnat en el seu desenvolupament educatiu.

Dit açò, encara que no veurem a primera vista canvis significatius, és amb una lectura al detall quan veurem algunes propostes interessants com per exemple, que es planteja la integració d'experiències i aprenentatges musicals des d'una perspectiva global i contextualitzada en la realitat musical actual. Un altre aspecte cru-

cial és que es valora la gestió del temps, la implicació de les famílies i la disposició de l'alumnat a l'estudi. També cabria mencionar que s'incorporen nous objectius com el de desenvolupar la iniciativa personal, aproximar-se als mitjans digitals, desenvolupar hàbits, aptituds i valors inherents a l'activitat musical, valorar la salut com a instrumentistes i cantats i adquirir l'hàbit d'escoltar música i assistir a concerts. Així mateix, s'inclou una ampla reflexió sobre el plantejament pedagògic i els principis d'ensenyament. Un aspecte, el com ensenyar, que pretén, ni més ni menys, que en la relació professorat/alumnat, el desenvolupament d'aquest últim estiga per damunt de la satisfacció del primer. El professor existeix per i per a l'alumne. No menys important és que s'incorporen noves especialitats que no es contemplaven en el currículum anterior com Baix elèctric, Guitarra elèctrica o Cant. Val a dir que en l'elaboració de la concreció curricular d'aquesta especialitat ha participat la professora de Cant de conservatori d'Ontinyent Ruth Revert que ha fet un treball extraordinari.

Pel que fa al disseny del currículum s'ha seguit en alguns aspectes el que s'ha vingut a establir

en l'educació Primària. També s'han inclòs les competències claus del sistema educatiu que s'han posat en relació amb les habilitats musicals bàsiques o els criteris d'avaluació en funció de les competències específiques de cada assignatura.

Pel que fa als ensenyaments professionals, el primer que cal assenyalar és que el nou currículum no trenca amb el paradigma anterior, perquè segueix vigent el Reial Decret 1557 de 2006 el qual segueix sent d'estricta compliment. Això sí, es promou un aprenentatge més competencial que ens acostava més al model de la formació professional. Per això, s'incorporen competències generals a més d'objectius generals i específics que estan prescrits en el reial decret i s'inclou també la realització de pràctiques formatives dins i fora del centre en empreses i institucions del sector.

Sens dubte un altre aspecte que s'incorpora és un enfocament més pràctic, globalitzat i comprensiu del fet musical. La creació de l'assignatura d'Audició conscient i la integració de l'Harmonia i l'Anàlisi pretén que els estudiants, que sovint són molt brillants en el vessant tècnic instrumental assolisquen un aprenentatge més profund que afavorisca una maduració com a músics més completa, un aspecte que, al meu parer, la LOGSE no va resoldre satisfactòriament.

En la mateixa línia, trobem algunes propostes molt interessants com que s'incloua d'alguna manera l'orientació acadèmica i professional i que els centres puguin produir projectes artístics singulars amb la intenció que l'alumnat s'enfronte a situacions musicals "reals" que responguen als desafiaments professionals futurs. Altre canvi substancial és la incorporació d'assignatures de perfil professional en cinqué i sisé que responen millor al que assenyala el reial decret que diu: *"Les Administracions educatives podran potenciar en els seus currículums distints perfils dins de cada especialitat en els dos últims cursos dels ensenyaments professionals."*

No menys important és que s'incloua la com-

petència d'utilitzar els processos de digitalització associats a la professió musical o que els centres puguin contemplar el seguiment de part de l'activitat escolar en línia en el cas d'assignatures que no impliquen pràctica instrumental.

Pel que fa a l'avaluació, en la línia del que s'ha fet en la Secundària i el Batxillerat, es planteja aquesta com un instrument de millora i es promou l'ús generalitzat d'instruments d'avaluació variats, diversos i adaptats a les diferents situacions d'aprenentatge que permeten la valoració objectiva. També s'inclou la matrícula d'honor per a l'assignatura d'Instrument i l'exempció del pagament de taxes en el curs següent.

Finalment, s'estableixen mesures que flexibilitzen els estudis com la matrícula parcial de l'alumnat de cinqué i sisé, la possibilitat de cursar perfils professionals una vegada titulat o la possibilitat d'establir projectes de flexibilització curricular per a complementar així, les competències del títol professional de música amb altres competències específiques de l'àmbit de la música.

Per a concloure, m'agradaria assenyalar que tot i l'afany de millora de les noves propostes curriculars, no podem caure en la complaença. Les normes no s'han de concebre com si foren les taules de la llei de Moisés. Una vegada es desplegue la nova regulació cal seguir reflexionant i propiciant millores. És fonamental que els conservatoris puguin i vulguen fer ús de la seua autonomia organitzativa i curricular. Els centres i el seu professorat són els primers proveïdors de la qualitat educativa. Bé és cert que un conservatori no sempre s'ha pogut reconèixer com un model educatiu transformador. Tenint en compte els avanços tecnològics que ens venen, entenc que, des del respecte a la tradició musical passada, la nostra responsabilitat passa per salvaguardar la música com un aspecte transcendental de l'ésser humà, perquè la música justament fa això, humanitzar-nos i per això, els conservatoris tenen un paper capdavanter en el sentit de servir a fer una societat millor.

LES ESPECIALITATS DE BAIX ELÈCTRIC I GUITARRA ELÈCTRICA AL NOSTRE CONSERVATORI

CARLOS MEDINA CIFRE PROFESSOR DE GUITARRA ELÈCTRICA
JAVIER PÉREZ IZQUIERDO PROFESSOR DE BAIX ELÈCTRIC

La música és una forma d'expressió artística que ha existit des de temps immemorials. Des de la música clàssica fins al rock, el jazz i el blues, la música ha evolucionat al llarg dels anys, i amb ella, els instruments que es fan servir per a crear-la. La guitarra elèctrica i el baix elèctric són dos dels instruments més populars a la música moderna, i la seua inclusió al Conservatori Professional de Música J. Melcior Gomis d'Ontinyent és un senyal que l'educació musical està evolucionant per satisfer les demandes de la societat contemporània. Però no només això, sinó que la seua implantació en el nostre conservatori ha sigut fruit del treball i la insistència per part del de l'equip directiu perquè aquestes especialitats estiguen presents al nostre centre.

La guitarra elèctrica i el baix elèctric són dos dels instruments més importants a la música moderna. Des de la seua invenció a la dècada de 1930, han estat utilitzats en molts gèneres diferents i han estat fonamentals per a la creació de gran part de la música que ha marcat el

segle XX. El so és molt característic i ha evolucionat al llarg dels anys gràcies a l'experimentació de músics com Chuck Berry, Jimi Hendrix, Eddie Van Halen, entre altres. Des del seu ús en riffs i solos fins al seu ús com a acompanyament, la guitarra elèctrica ha tingut un paper protagonista en el desenvolupament de gran part de la música recent. El baix elèctric és també un instrument fonamental a la música moderna, ja que proporciona la base rítmica i harmònica de moltes cançons. El seu so profund i ressonant s'ha fet servir en molts gèneres com el rock, pop, jazz, soul, funk o reggae. El seu rol, eminentment acompanyant, ha anat evolucionant amb el desenvolupament de diversos estils i al llarg de la segona meitat del segle XX grans intèrprets com James Jamerson, Paul Jackson, Jaco Pastorius i altres, han propulsat les seues possibilitats musicals i expressives.

Així doncs, el fet d'incloure aquestes especialitats al Conservatori d'Ontinyent, brinda als estudiants l'oportunitat d'explorar i dominar

aquests instruments, ampliant així el seu repertori musical i preparant-los per a una carrera professional més diversa i versàtil. Els estudiants especialitzats en guitarra elèctrica i baix elèctric poden experimentar amb diferents estils de música i tècniques d'interpretació. A més, poden aprendre sobre l'equipament necessari per a tocar aquests instruments, com amplificadors, pedals d'efectes i altres accessoris. Això els permet desenvolupar habilitats en diferents àrees, cosa que augmenta les seues oportunitats de treball a la indústria de la música. A més, aquests instruments ofereixen una gran llibertat creativa: permeten als músics experimentar amb efectes de so diferents, tècniques d'interpretació i estils musicals. La inclusió d'aquestes especialitats al conservatori també fomenta la creativitat i l'expressió personal dels estudiants, cosa que enriqueix la seua formació musical i els permet desenvolupar un estil propi.

La guitarra i el baix elèctric són instruments icònics que han captat l'atenció de les noves generacions de músics. Tot i que la normativa que regeix aquestes especialitats existeix des de l'any 2007, no ha sigut fins a l'any 2019 quan es van implantar per primera volta en els conservatoris de València i Requena. En oferir aquestes especialitats en l'ensenyament reglat, la institució pública es connecta amb els interessos i les passions dels joves músics i de la societat en general, cosa que atrau nous estudiants i promou la continuïtat i el creixement de la música a la comunitat.

La inclusió de les especialitats de guitarra elèctrica i baix elèctric al conservatori no només es limita al domini tècnic de l'instrument, sinó que també implica l'aprenentatge de coneixements teòrics relacionats amb l'harmonia, la teoria musical, la improvisació i, perquè no, la composició. Això proporciona als estudiants una formació musical integral i permet comprendre la música que estudien.

Tradicionalment, la música reglada s'ha centrat en l'ensenyament i la formació d'instruments que tenen una llarga trajectòria a la música clàssica i el seu ensenyament és consi-

derat fonamental en la formació de músics professionals. Tot i això, actualment, la música popular, com el rock, el pop i el jazz, ha guanyat cada vegada més influència en la societat. La guitarra elèctrica i el baix elèctric són instruments fonamentals en aquests gèneres musicals i han estat protagonistes de moltes de les cançons més populars de les darreres dècades. És per això que cada cop més persones estan interessades a aprendre a tocar aquests instruments.

Des d'ara, el Conservatori d'Ontinyent ofereix una oportunitat perquè els estudiants de música puguen aprendre a tocar-los de manera formal i amb un ensenyament estructurat i rigorós. A més, l'ensenyament d'aquests instruments a l'àmbit acadèmic pot ajudar a millorar la qualitat de la música popular, ja que els estudiants poden aprendre tècniques avançades i sofisticades que poden aplicar a la seua música.

Un altre avantatge de la inclusió de la guitarra elèctrica i el baix elèctric als programes de música reglada és que pot ajudar a reduir la bretxa entre la música clàssica i la música popular. Aquests instruments són fonamentals en la música popular i la seua inclusió a l'educació musical pot fomentar la comprensió i el respecte cap a aquests gèneres musicals. La música és música, sobren les etiquetes quan es tracta de fer art entre companys i companyes, entre amics i amigues, entre nous coneguts i conegudes, es tracta de comunicar i expressar des de la pròpia genuïtat.

En conclusió, la inclusió de la guitarra elèctrica i el baix elèctric al nostre conservatori suposa una aposta per ampliar l'oferta formativa i proveir de noves experiències al nostre alumnat i a la nostra societat. A més, cal remarcar que a nivell d'ensenyament superior i en l'àmbit universitari ja existeix l'especialitat d'interpretació de jazz al Conservatori Superior de Música de València des de l'any 2008 i molts altres més a nivell nacional. Així, aquest grau professional pot servir també com a pont per als alumnes que vulguen encaminar la seua carrera professional cap a aquest àmbit.

OBRINT PORTES...

RUTH REVERT LLEDÓ PROFESSORA DE CANT

Els Ensenyaments Elementals de Cant han estat una matèria pendent als Conservatoris de música durant molts anys, però ja estem en predisposició d'anunciar una gran notícia al respecte: el proper curs es durà a terme la seua incorporació als Conservatoris de Música de la Comunitat Valenciana.

Aquest pas de gegant és una mostra del compromís de les autoritats educatives amb la formació musical de qualitat, i el reconeixement de la importància del Cant com eina fonamental a l'educació musical. Aquesta iniciativa permetrà als alumnes accedir a una formació musical més completa i variada, cosa que sens dubte contribuirà al seu creixement artístic i personal.

El procés previ ha requerit la participació de professionals docents de Cant, recolzats en tot moment pel SERE (Servei d'Ensenyaments de

Règim Especial), amb Raúl Juncos com a Cap del Servei i assistit per Doménec Hurtado.

El grup de treball encarregat de la revisió del currículum dels Ensenyaments Professionals de Cant i de la creació del currículum dels Ensenyaments Elementals de Cant ha estat format per Amadeo Lloris, Patricia Llorens i Ruth Revert, tres especialistes de cant pertanyents al cos de professors dels conservatoris de la Generalitat Valenciana.

La importància del Cant en els estudis musicals és innegable. Des de l'antiguitat, el Cant ha estat una eina fonamental. Grans compositors com Bach, Mozart, Beethoven o Schubert van començar la seua preparació aprenent a cantar i a entendre la música a través de la veu. Per tant, incloure el Cant als Ensenyaments Elementals és un encert que permetrà als estudiants desenvolupar la seua capacitat vocal,

expressiva i comunicativa, a més de millorar la seua formació musical en general.

Tot i que en el passat va existir la creença que els alumnes no podien estudiar Cant fins a la muda de la veu, aquesta antiga convicció ha quedat qüestionada. És cert que l'etapa del canvi fisiològic de l'aparell vocal requereix una cura especial, però això no implica que l'alumnat no puga estudiar Cant des d'una edat primerenca. Al contrari, és important que s'inicien en el Cant perquè puguen anar desenvolupant la seua veu i capacitat musical de forma progressiva.

La incorporació dels Ensenyaments Elementals de Cant als Conservatoris de la Comunitat Valenciana és una excel·lent notícia per als estudiants de música que vulguen treballar les seues habilitats vocals des de l'inici dels seus estudis. No sols perquè la seua veu puga aplegar a ser el seu instrument principal, si no perquè, en qualsevol cas, forjarà la seua formació musical fermament des de la base.

Fins aquest moment, els estudis de Cant no contaven amb una formació prèvia per a poder accedir als Ensenyaments Professionals. Per tant, els aspirants havien de preparar-se pel seu compte les proves de llenguatge musical i Cant. Aquesta singularitat era tot un gran impediment per a que els alumnes pogueren accedir d'una manera natural i progressiva a les esmentades proves.

Si per a qualsevol tipus d'ensenyament és important accedir en una edat idònia, els estudis de Cant no podien ser aliens a aquesta premisa.

Entrar massa tard suposava desavantatges a l'hora d'accedir als centres d'ensenyament superior, no poder participar en concursos nacionals i internacionals que contemplen edats límit, així com menys solidesa formativa per a iniciar els Estudis Professionals.

La gran qüestió que ha retardat aquesta implantació ha sigut el requeriment fisiològic que establia una edat mínima d'accés molt avançada, per tal que la muda de la veu s'haguera realitzat. Aquesta circumstància, a més a més, provocava una absoluta dissociació entre els estudis obligatoris i la formació musical.

És cert que la incorporació dels Ensenyaments Elementals de Cant requereix una reconsideració respecte al repertori, adequant-lo a l'edat corresponent, i un replantejament de la progressivitat tècnica adaptant-la a l'aparell vocal de cada alumne.

Per altra banda, l'estudi del Cant no només fomenta el desenvolupament musical, sinó que també té beneficis en altres aspectes de la vida de l'alumne. El cant millora l'autoestima, la confiança en un mateix i la capacitat per comunicar-se i expressar-se de manera efectiva. En aquest sentit, el Cant és una eina útil per millorar l'educació integral dels estudiants, no només en l'àmbit musical, sinó també personal i social.

En conclusió, obrim portes a una nova etapa on esperem que els Ensenyaments Elementals de Cant donem un gran impuls a la formació musical integral dels estudiants de música i, com no, a la dels futurs cantants que facen de la veu la vocació de la seua vida.

RECONeixEMENT ALS MÈRITS ACADÈMICS DE L'ALUMNAT D'EP

PREMIS PROFESSIONALS

Aprofitem aquest espai de la nostra revista per a fer un reconeixement a l'alumnat que ha destacat pels seus mèrits acadèmics i musicals, i ha rebut algun dels guardons que s'atorguen al nostre centre.

Com cada curs, el 21/22 va finalitzar amb les proves d'obtenció dels Premis Professionals. Als mateixos pot optar l'alumnat que obté una qualificació mínima de 9 punts en 5é i 6é curs, en la matèria en la qual participa.

L'alumnat que va resultar premiat va ser el següent:

Mònica Grau Gironés: Premi Professional en l'especialitat de Cant

Pau Pinter i Cerdà: Premi Professional en l'especialitat de Clarinet

Àfrica Belda Aparicio: Menció d'honor Professional en l'especialitat de Viola

Amalia Guarner Giner: Menció d'honor Professional especialitat d'Història de la Música

Posteriorment a la realització d'aquestes proves corresponents a la fase de centre, l'alumnat que obté el premi té l'oportunitat d'optar al premi autonòmic, competint amb els premiats d'altres conservatoris. És el cas de l'alumna **Mònica Grau Gironés**, que també va ser guardonada amb el Premi Autonòmic en l'especialitat de Cant.

XIV EDICIÓ DELS PREMIS “CIUTAT D’ONTINYENT”

Per altra banda, al nostre conservatori s’atorguen cada curs els premis “Ciutat d’Ontinyent”, amb la col·laboració de l’Ajuntament d’Ontinyent. Aquests premis s’atorguen a l’alumnat de 5é dels ensenyaments professionals que tenen la mitjana d’expedient més alta de 1r a 4t curs dels ensenyaments professionals.

L’acte de lliurament d’aquests guardons es va realitzar dins de la Setmana Cultural, en un acte amb el qual vam comptar amb la presència dels regidors de l’ajuntament, Oscar Borrell i Alex Borrell, i enguany han sigut per al següent alumnat:

Modalitat de Corda-Cant: **Pau Gironés Muste** (violoncel)

Modalitat de Percussió-Piano: **Joel Mollá Revert** (percussió)

Modalitat de Vent-Fusta: **Maria Blasco Domínguez** (oboé)

Modalitat de Vent-Metall: **Alberto Boix Mollà** (trompa)

A tots i totes, ENHORABONA, i a continuar així!

CONCERT DE SANTA CECÍLIA

GUSTAVO CANET PEIROTÉN CAP DEL DEPARTAMENT DE CORDA

El 25 de novembre de 2021 celebrarem Santa Cecília, com va sent habitual al nostre conservatori, amb un concert de professors. Es va realitzar a l'Auditori del centre amb l'assistència de nombrós públic, a més dels regidors de cultura i d'educació de l'Ajuntament d'Ontinyent Oscar Borrell i Àlex Borrell i el regidor de consum Nico Calabuig.

Enguany comptarem amb la presència de huit agrupacions formades pel professorat del nostre claustre, a les quals hi estaven representades les diverses famílies instrumentals.

El concert començà amb el Trio op. 11 en Si b M de Beethoven, i com a anècdota va estar interpretat amb instruments d'època, següent interpretat per Arturo Llácer al clarinet clàssic, Joanjo Albinyana al clave i Gustavo Canet al violoncel barroc que ens mostraren les qualitats sonores d'aquests instruments. A continuació, les professores Rosa Campos amb el piano i Violeta Rosell continuaren amb Beethoven amb la Sonata Op.5 en FaM per a violí i piano mostrant un gust exquisit amb aquesta música. Després arribà el torn de Pilar García al piano i de Juan Lacalle al clarinet que ens interpretaren el *Tango-Étude* núm. 3 de Piazzolla i la Contradanza de P. D'Rivera. Tot no anava a ser música clàssica!

El concert continuà amb la sonata de Sonata P. Creston per a saxo i piano interpretada pel ja habitual duo format per Aroa López i Adolfo García amb un fum de notes que deixaren clar les possibilitats virtuosístiques d'ambdós instruments. Els següents a pujar a l'escenari foren Pilar Ferrero al piano, Lucía Pérez al fagot, J. Antonio Casanova al clarinet i Eduard Sala a l'oboé per a interpretar *A tour D'anches* op.97 de F. Schmitt. Ens feren gaudir d'una interpretació fantàstica d'una obra difícil del repertori cambrístic.

Això i tot, encara ens quedava per conèixer la faceta més desenfrenada dels instruments de corda, cosa que va arribar amb l'adaptació de la cançó *The Pretender* de grup de rock *Foo Fighters* de la mà de Violeta Rosell i Miguel Chirona Cerveró al violí, Gustavo Canet al Violoncel i Remigi Roca al Contrabaix. Tots ho passarem genial escoltant-los i el millor la salutació final, no us perdeu la foto! Però, com no anaven a

ser menys, encara ens faltaven els metalls que també s'en pujaren al carro del rock i ens van teleportar amb *Bohemian Rhapsody* a aquells ja mítics concerts de Freddie Mercury, qui ha deixat a la memòria col·lectiva melodies conegudes arreu del món. Aquesta adaptació va estar interpretada per Vicent Oliver i José Cháfer a la trompeta, Daniel Ferrero a la trompa, Carlos Díaz a la tuba i Paco Gimeno i Dani Gimeno al trombó.

Per acabar, el combo format per Pep Soler a la bateria, Adolfo García al piano, Aroa López al saxo, Javier Pérez al baix elèctric, Carlos Medi-

na amb la guitarra elèctrica i José Chafer a la trompeta clausuraren el concert amb dos temes magnífics: *Stolen Moments* de O. Nelson i *Why not* de M. Camilo.

L'esdeveniment va ser un viatge sonor en què el professorat del centre arrancà amb la riquesa harmònica i tímbrica dels instruments històrics, però que també comptà amb bones dosis de diversió, i com no, amb una qualitat interpretativa que va fer que tots passàrem una vetllada d'allò més agradable. Esperem gaudir del talent i el bon fer del nostre professorat el curs vinent.

UN PROCÉS ARTÍSTIC PER A ESCOLTAR ELS SONS SILENCIATS DEL RIU CLARIANO

CARLOS PASTOR GARCÍA

ARQUITECTE RESPONSABLE DEL PROJECTE DE RESISTÈNCIES ARTÍSTIQUES

Tots recordem aquell dia que el riu es va emportar la música. Va ser un dels dies que més ha plogut a la Vall. Caia l'aigua com a borbolls, i uns rellamps... Feia por. De tant que va ploure, l'Embassament es va desbordar i tota l'aigua va marxar amb molta força. Nosaltres estàvem al Conservatori assajant, quan va arribar l'aigua a la Barbacana. Vam escoltar una tamborinada d'aigua per avall nostra, amb molta força. La notarem perquè el terra va vibrar, les llums anaven i tornaven. I de sobte, enmig de l'assaig, els instruments van deixar de sonar. I ens en vam anar a casa.

L'endemà vam tornar i... els instruments continuaven sense sonar. Era molt estrany. Però alguna cosa havíem de fer... així que vam eixir a donar una volta pel poble. Resulta que l'aigua havia arrossegat tots els sons dels instruments. El riu en eixe moment estava crescut i sonaven tots al mateix temps. Era un caos. El veïnat es queixava, tot el món es queixava. No sabíem molt bé com fer per tornar la música als nostres instruments. Al final el riu es va calmar i els sons també se silenciaren amb ell. Passaren dies i ni rastre de la música.

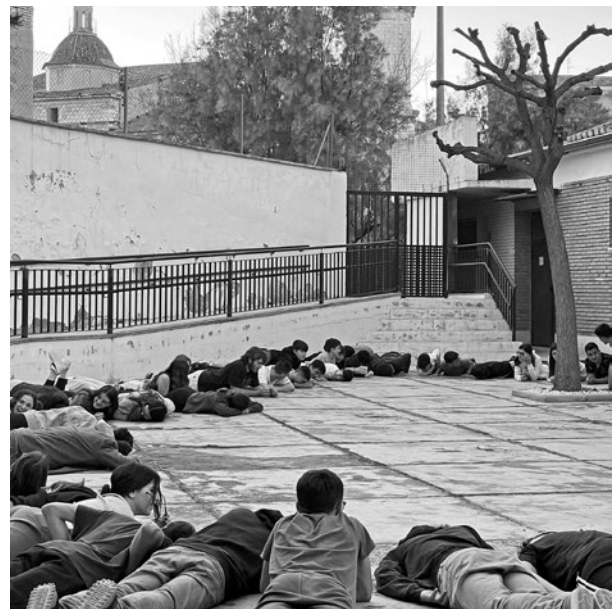
I aleshores un dia, va passar.

Un veí del poble va començar a escoltar una melodia al seu bancal. Quan va traure el cap, va vore que venia d'una tomata. Se la va posar a l'orella i va escoltar... una trompeta! L'home, com tot el món al poble, sabia que estàvem desesperats sense la música. Així que ens va portar una cistella de tomates del bancal. I quan la vam vore, vam saber que aquí estava la música que tocàvem. Ara celebrem que al final el riu ens va tornar la música i tocarem amb ell perquè no se la torne a emportar.

Des de fa uns anys, el programa Resistències Artístiques busca crear entorns de treball col·laboratiu que construeixen punts entre l'art i l'educació, incorporant els llenguatges de

la creació contemporània en els processos d'aprenentatge. Un projecte produït pel Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana que enguany per primera volta ha comptat amb un Conservatori Professional de Música entre els centres escollits.

Quaranta col·legis, instituts, el Conservatori Mestre Gomis d'Ontinyent i l'Escola Oficial

d'Idiomes de València han trenat una aliança amb quaranta col·lectius artístics valencians per acompanyar durant un curs tot un procés pedagògic en el qual crear un projecte artístic.

LA CUARTA PIEL som una cooperativa d'artistes i arquitectes amb base a Alacant que treballem en processos creatius que investiguen com se sustenta la vida a les ciutats i la resta d'ecosistemes que la rodegen o travessen. Com el Conservatori té un caràcter comarcal, ens va ser fàcil triar el riu Clariano com a eix del projecte, ja que és un ecosistema que vertebrava tota la Vall.

Però les primeres setmanes de la investigació, mentre dissenyàvem amb el professorat del claustre els objectius i les metodologies del projecte, vam descobrir que el riu passava secretament pel subsol del centre. Per això, els primers dies amb l'alumnat vam pensar a quins llocs del centre hi havia aigua, fins i tot els més insospitats. Ens vam preguntar com ens relacionàvem amb el riu Clariano, i vam posar l'orella a terra, aguantant si s'escapava algun so del xiuxiui del riu.

També vam aprendre a registrar els sons de desenes de punts de la Vall que estaven travessats pel flux expandit del riu. A través dels nostres telèfons mòbils documentàrem les aigües del Clariano en formats i estats insospitats. Vam traçar mapes que assenyalaven els vincles entre cadascun dels instruments i l'aigua. Apparentment, no hi ha relació, però totes les capes materials dels instruments necessiten d'aigua per a ser fabricats.

I prompte vam descobrir que al final el Clariano sí que travessava literalment el Conservatori. La Barbacana, una canalització centenària d'un antic barranc que va permetre ampliar la Vila Vella d'Ontinyent i conduir subterrània-

ment les seues aigües brutes fins al riu, decorria pocs metres baix terra d'on estem. I per això vam baixar juntes a escoltar el pas del riu, ara amb aigües més netes, a la Barbacana.

Amb totes les dades damunt la taula, vam crear sis situacions pedagògiques que connecten directament els lavabos del Conservatori amb la Barbacana i el riu. Cinc espais efímers, quatre físics i un audiovisual, que contenen com un dia el Clariano es va desbordar i es va emportar la música, però també ens va fer descobrir que és un ecosistema expandit que ens travessa des de casa fins a les aules.

Amb fotografies, ceràmiques, tipografies, plantes i minerals, cadascuna de les cinc instal·lacions van descobrir com els lavabos no són espais neutrals. Quan entrem al bany del Conservatori d'Ontinyent, mai no ho fem sols. Quedem immersos en una xarxa de cossos, normes, infraestructures, ecosistemes i reglaments.

Els lavabos solen descriure's com a instal·lacions neutres o meres infraestructures utilitàries que atenen les necessitats universals dels individus. En realitat, però, són arquitectures on el gènere, la religió, la raça, la capacitat, la higiene, la salut, les preocupacions mediambientals i l'economia es defineixen culturalment i s'articulen materialment.

Les cinc instal·lacions, junt amb una peça audiovisual on l'alumnat implicat al procés busca el so de la música entre els paratges més propers del Clariano, ofereixen una descripció inclusiva de la realitat que existeix entre els lavabos del Conservatori, la Barbacana i el riu Clariano. Una convivència que s'ha fet transparent a partir d'un procés creatiu que ha donat noves ferramentes d'imaginació, convivència i comunicació a l'alumnat.

ELS EXALUMNES PARLEN:

ANA PASTOR SOLER PROFESSORA DE CONSERVATORI A FRANÇA

Als 9 anys, inicia els seus estudis de saxòfon a l'escola de música d'Agullent. Entusiasmada pel seu instrument en 2001 accedeix al Conservatori Professional d'Ontinyent. Posteriorment, en 2008, cursa els estudis superiors al Conservatori de Castelló de la Plana. L'últim any de llicenciatura és seleccionada per a finalitzar el seu diploma en França al "Centre d'Etudes Supérieur de Musique et Danse" (CSMD) de Poitiers. Després d'aquesta experiència, en 2012 decideix continuar els estudis a Bèlgica on realitza el Màster Didàctic. L'últim any de Màster, guanya el premi "Concerts Permanents" guardonat per la Direcció del Conservatoire Royal de Musique de Liege. Actualment, és professora de saxòfon al Conservatori de Vichy (França).

Durant quins anys (cursos) vas estudiar al CPM d'Ontinyent?

Vaig accedir al conservatori en l'any 2001 i vaig realitzar tots els cursos (6 anys) del grau professional a Ontinyent.

Què i on vas estudiar després?

Vaig cursar els estudis superiors en l'especialitat de saxòfon al Conservatori de Castelló de la Plana "Salvador Seguí".

Quins records guardes del Conservatori d'Ontinyent?

Guarde molts bons records. Vaig tindre la sort d'estar envoltada d'un bon professorat i de bons companys i amics de promoció.

Tens contacte amb els companys de la teua promoció?

Durant els estudis superiors vaig guardar el contacte amb molts dels companys de la promoció. De fet, alguns dels meus companys van continuar els estudis a Castelló. Des que visc a França, el contacte s'ha reduït perquè estic menys present en Espanya.

Creus que els ensenyaments professionals preparen bé als alumnes per als estudis superiors i la vida laboral?

Els ensenyaments professionals disposen d'un bon programa de formació. L'alumnat adquireix un bon nivell per a accedir als estudis superiors així com per a presentar-se a concursos de jòvens intèrprets.

Quant a la vida laboral, els ensenyaments professionals així com els ensenyaments superiors preparen bé als estudiants a adquirir una bona tècnica instrumental, però falta una formació complementària orientada a preparar als jòvens músics a la inserció laboral, com per exemple la preparació a oposicions.

Quan vas decidir que volies dedicar-te professionalment a la música? Amb quina edat?

Quan tenia 8 anys la meua il·lusió era poder formar part de la banda de música del poble i tocar en les cercaviles amb el meu saxo i amb companyia dels músics. De fet, eixe va ser el motiu pel qual em vaig apuntar a música. En el temps, eixa il·lusió es va complir, però en el camí van sortir noves motivacions com per exemple seguir estudiant per accedir al conservatori entre altres més. Aquest interès per continuar descobrint el món de la música va anar augmentant progressivament fins a conver-

Audició de música de cambra al conservatori en 2006

tir-se en una passió. En finalitzar els estudis de batxiller, vaig decidir formar-me professionalment. Mai haguera imaginat que aquella il·lusió era l'inici de què més tard acabaria sent la meua professió.

Què va fer decantar-te pel saxòfon?

Sens dubte la sonoritat del saxòfon i la seua presència en la banda del poble.

Tens familiars músics?

Jo soc el primer músic professional de la família. El meu cosí i la meua germana són músics amateurs i membres de la banda del poble.

Com arribares a França a treballar? Conta'ns la història.

La idea d'anar a l'estranger no va ser un projecte espontani, més bé es va construir amb el temps. Les ganes de viure una experiència fora d'Espanya van sorgir durant els anys d'estudi al Conservatori d'Ontinyent, quan començava a descobrir artistes internacionals del saxòfon com Claude Delangle, Arno Borkamp.

Els estudis superiors al conservatori de Castelló de la Plana afavoriren encara més la voluntat d'enriquir-me musicalment l'estranger. Allí vaig conèixer a músics d'Europa de l'Est, els quals havien vingut a estudiar piano amb el professor de Castelló. Tot ells estaven més que contents dels avantatges d'aquest intercanvi Erasmus tant en l'àmbit musical com en el personal. A més a més, m'aconsellaven i m'animaven a experimentar-ho. L'últim any de carrera vaig tin-

dre l'oportunitat de participar al programa Erasmus del conservatori.

Amb aquest intercanvi, vaig tindre l'oportunitat d'aprendre un idioma, de descobrir una cultura i sobretot de preparar les proves d'accés al Màster Didàctic del conservatori de Lieja, que em va paréixer molt interessant per dos motius. Per una part, hi havia cursos per a perfeccionar la interpretació del saxòfon i per altra banda hi havia assignatures especialitzades en els mètodes pedagògics a posar en pràctica en un futur professional. Aquests dos anys de formació incloïen pràctiques en les escoles de música de Bèlgica afavorint així mateix la meua inserció professional com professora de saxòfon.

Durant aquests anys, vaig conèixer a la meua parella i vaig decidir preparar les oposicions per a ser professora de saxòfon a França.

El que esperaves trobar al món laboral es correspon amb les teues expectatives?

Sí, estic contenta de formar part de l'equip pedagògic del conservatori de Vichy, de dur a terme projectes amb els alumnes així com de continuar en paral·lel una vida artística.

Conta'ns algun projecte en el qual has treballat que haja sigut important o especial per a tu.

He dirigit l'ensemble de saxòfon del departament de l'Allier, compost de més de 50 saxofonistes, en les ciutats més representatives de la regió.

DESPEDIDA DELS ALUMNES DE 6É

HELENA VIDAL REVERT ALUMNA DE SAXÒFON 6É EP

Mireu, vos seré sincera. Literalment, porte més de vint minuts intentant escriure un inici més o menys decent per al text de la revista del conservatori. Però res no em pareix que reflectisca fidelment allò que han suposat aquests sis anys d'estudis musicals: no m'ixen les paraules.

En realitat, em sembla impossible poder descriure el que han comportat aquelles proves d'accés al conservatori –a quasi quaranta graus de temperatura, tot s'ha de dir– quan amb prou feines teníem dotze anys. No soc capaç de contar-vos com eren els dictats de Juanjo Silvestre ni tampoc els punts de ganxo que ens feia Inés a les classes de banda. No puc parlar-vos dels nervis pels exàmens sorpresa de “Fili”, ni tampoc podria dir res de les tertúlies a les escales de l'entrada. No puc contar-vos bé com han sigut les trobades en el Teixó ni tampoc com ens ho hem passat en els sopars dels concerts de banda. No em sent capaç de narrar el viatge exprés que vam fer a Mallorca i encara menys el de Berlín. I millor no parlar del mar de sentiments i emocions que han suposat totes i cadascuna de les audicions individuals; a més de les segones famílies que hem anat formant als grups de banda, orquestra, Big Band i cambra.

Algú em podria dir com una persona hauria d'explicar amb paraules els que han sigut, de segur i de lluny, els millors anys de la seua vida?

Ai, és clar! Quin cabet. Pot ser, senzillament resulta impossible. I si la resposta estiguera precisament en allò que vam vindre a fer en un principi?

Sabeu què vos dic? Que serà millor deixar l'article de la revista ací; perquè per a contar-vos com han sigut aquests anys al conservatori ja es va inventar el llenguatge universal que és la música. No tremole a dir que, en realitat, una melodia val més que mil paraules i que això nosaltres ho sabem ben bé.

CANT:

AIDA LLOPIS SANTACATALINA

CLARINET:

AITANA ÚBEDA BODÍ
RAFAEL MORALES PASTOR

FAGOT:

GABRIEL GALLEGO MARTÍNEZ
MIQUEL MORANT SANZ

GUIARRA:

CARLA GANDIA SOLER
MARIOLA CANO PENADÉS
SERGI GIRÓN ROIG

OBOÉ:

BERTA SANTAMARÍA GÓMEZ-CARREÑO
MERCÉ BARBERÀ SANCHIS

PERCUSSIÓ:

IAGO GERONA PENADÉS
ISMAEL PORTERO BAS

PIANO:

ALEJANDRO ESPINOSA CAMBRA
DEVA MIRA SPERANDIO
MAR LLÁCER CARBÓ
VIKTOR BEDLEK SALAS

SAXÒFON:

CARLA SOLER SANCHIS
CATERINA MOLLÀ GARCIA
HELENA VIDAL REVERT
HUGO BATALLER SOLER

TROMBÓ:

ALEJANDRO ESPINOSA CAMBRA

TROMPA:

CLARA PERIGÜELL SILVESTRE
JOSÉ HERRERO GARCÍA
NIEVES PÉREZ REVERT

TROMPETA:

MAURO BORDERA CALATAYUD
PABLO VALDÉS BERNABEU

VIOLA:

PILAR JIMÉNEZ PASTOR
ÁNGEL DONAT THOBI

VIOLÍ:

FRANCESC PENADÉS MIRA

VIOLONCEL:

CARLA JUAN VALLCANERA

ACTIVITATS DEL CURS EN IMATGES

LES MASTERCLASS

Conferència - Israel Mira

Exposició i concert de pianoforte - Carles Budó

Fagot - Vicent Mascarell

Jazz - Jesús Santandreu

Trombó - Edmundo Vidal

Trompeta - Rubén Marqués Colomer

Tuba - Ángel Torres

Tuba - Eduardo Nogueroles

LES AUDICIONS D'EE

CONCERT A LA SETMANA CULTURAL DE L'EPA

LES EIXIDES A CONCERTS

Concert Maria Joao Pires

Concert clarinet a València

Opera Cendrillon

Eixida Alcoi recital violoncel i piano

Eixida 11 novembre Les Arts

ALTRES ACTIVITATS

Concert dia de la dona

Dia contra la violència contra la dona

Conferència Guillermo Dalia

Dia del Jazz

El conservatori als pobles - Música de Cambra a Agullent

Intercanvi del Aula de Percussió a Catarroja

NadalTubes

Quartet de corda a Radio Ontinyent

CARTA A “VASÍLIEVICH D’OR”.

150 ANIVERSARI (1873-1943)

MAICA ÁLVAREZ I MARTÍNEZ / EINAR ZÁRATE

Benvolgut artista:

T’escrivim aquestes paraules per felicitar-te en el teu aniversari i donar-te immenses gràcies per les valuoses aportacions a tants músics i pianistes de tot arreu: al llarg de la teua vida, des de Rússia que et va veure nàixer fins als Estats Units on vas acabar la teua trajectòria.

Quantes anècdotes s’han comentat sobre tu i tantes més que hi hauran!

Les teues poderoses i gegants mans que abasten fins una 13a són l’admiració de molts pianistes:

En mig dels 10 dits per a interpretar al piano les teues obres, sembla surten molts més que han sigut el malson de tants i tants que estudiem la teua música... Però, que a la vegada de sentir-nos esclavitzats davant eixa complexitat tècnica, estem encantats a assumir i interpretar tan poderós discurs musical.

En la història de la música, vas aparèixer quan hi havia crisi romàntica i es pensava que tot estava dit en el pianisme de l’amor... Però no. No estava tot dit ni molt menys!

Arribares a fer-nos tornar a viure eixe romanticisme que es pensava estava en decadència.

I, posteriorment et van arribar a estimar, i detestar grans compositors com Prokofiev per haver posat la llavor del martelleig pianístic (S.Richter *L’enigma*).

Els adorns musicals plasmats a les composicions, i catalogats de cruels (Harold Schonberg,

Los grandes pianistas) omplin la teua música d’una encantadora complexitat física.

Així mateix, li vas injectar nova vida i mentalitat al piano amb les teues figuracions originals, les harmonies d’11a i 13a, i els accents rítmics que tant plasmes a les teues obres, fan que tot pianista estiga obsessionat per dominar la teua música i tenir-la al seu repertori.

Molt a banda del compromís tan seriós que assumim tots en estudiar les teues composicions, des que ens sentim “estudiants responsables” fins a arribar a professionals, o almenys intentar-ho en el camí, ens fas traure força de “flaqueja psíquic-atlètica”, i devem estar en òptimes condicions físiques per a complir els teus objectius.

És per a tot pianista una completa tragèdia quan pensem a interpretar: la teua *2a Sonata*, la *Sonata per a Cello i Piano*, els *Estudis Tableaux*, els tan amats *Concerts*, els *Preludis* o els *Moments Musicals*, i també per al teu poderós acompanyament al piano del *Lied Rus*, si no tenim “un sòlid estómac i un bon somni” (Claus del Teclat de A. Foldes).

Per altra banda, vas tenir a la teua època (i fins a l’actualitat) influència en la música de la Cinematografia mundial... Com en eixa gran icona que fou Walt Disney.

Has sigut un “*monstruo*” inoblidable, estimat i admirat mundialment, fama que no dona senyals de minvar mai i esperem que siga així per sempre.

Postdata:

Sincerament, en el futur no sabem què ens portarà la nova musicologia i el pianisme mundial, però el temps et seguirà acomodant més decorosament en la història de la música i el piano. Hem après la teua lliçó en relació amb altres compositors del passat i és la següent:

res està perdut o gastat, si ho saps revertir o plantejar de manera diferent i amb un lirisme depurat i bella exaltació expressiva.

Romans entre els més grans de la música i amb lletres d’or i et saludem i enviem aquest humil e-mail fins al cel...

Felicitats, Sergei Vasílievich Rachmaninov!

RACHMANINOV EN LA MÚSICA MODERNA I CINE

MAICA ÁLVAREZ I MARTÍNEZ CAP DEL DEPARTAMENT DE TECLA

En aquests 80 anys que no està amb nosaltres, S.V. Rachmaninov ha arribat a influir no sols en l'àmbit de la música clàssica: les enlluernadores melodies, líriques i apassionades de moltes obres, es plasmen en altres per a cantants moderns de talla internacional on l'acompanyament de l'orquestra es fa més subtil, arribant-nos així al més profund del nostre ésser.

És el cas de la cançó *Full Moon and Empty Arms* de Ted Mossman, adaptada per a ser interpretada per Frank Sinatra i posteriorment per Bob Dylan i basada en el tema "oriental" del 3r moviment del 2n concert per a piano i orquestra en do# m. (un dels més coneguts dels 5 concerts per a piano i del que més temes s'han utilitzat).

També la famosa *All by myself* d'Eric Carmen, fonamentada en l'*Adagio Sostenuto* del mateix concert, ha sigut interpretada en moltes versions: una de les més conegudes la de Céline Dion, o el cantant Luis Miguel (*Perdóname*) ens transmet eixa apassionada música postromàntica.

En *Eva sin nombre*, composició de l'espanyol Juan Carlos Calderón i interpretada als seus inicis principalment pel cantant Pablo Abaira, trobem també melodies basades en aquest 2n moviment.

I no ens hem d'oblidar la interpretació de Freddie Mercury i Montserrat Caballé amb "The fallen Priest" anomenada "Rachmaninov's revenge" en els seus inicis, on passatges tant enèrgics com melòdics del concert, van derivar en una cançó de fama mundial inclosa en l'àlbum "Barcelona".

Extractes de la seua música plens de bellesa, tendresa, passió o melodrama estan també presents al món del cinema: per primera vegada se sent en *Breve Encuentro* de David Lean

(1945), en la famosa cançó *Hungry Eyes* què va acompanyar una seqüència de la pel·lícula *Dirty Dancing* (1987), en l'escena del Karaoke de *El diario de Bridget Jones* (2001), o en *Atrapado en el tiempo/el día de la marmota* (Groundhog Day, 1993) on el mateix Bill Murray interpreta un fragment de la famosa Rapsodia sobre un tema de Paganini op.43 barrejat amb el jazz.

I com no, nomenar l'ús de fragments de les seues composicions en pel·lícules de Walt Disney (qui era el seu amic): destacar l'escena del famós ratolí Mickey Mouse tocant al piano...

Altres músics han fet paròdies, utilitzant les seues més conegudes obres, per a guanyar-se al públic amb espectacles plens d'humor i acció per tal d'arribar a traure un somriure a l'espectador.

Rachmaninov ha sigut un gran compositor amb molta influència en el món musical posterior i seguirà sent-ho per la seua música enèrgica i a la vegada tan "romàntica".

Agraïment a Ricardo J. Dómine per les aportacions de música moderna i cinema per a aquesta redacció.

LA TIORBA

VÍCTOR EMMANUEL IGLESIAS GUTIÉRREZ

PROFESSOR DE LLENGUATGE MUSICAL

Amb el sorgiment dels corrents historicistes interpretatius de la música antiga des de mitjan segle XX, gràcies a músics, musicòlegs i aficionats amants de la música han anat recuperant-se instruments que, si bé en un moment concret de la història van gaudir de gran predicament, en l'actualitat han començat a eixir de la foscor en què es trobaven immersos molts d'ells. És el cas de la Tiorba, instrument fonamental (sobretot durant el segle XVII) que val la pena donar a conèixer a aficionats i alumnes en conservatoris com una opció més, instrumental, i pel seu meravellós repertori.

La tiorba és un instrument de corda premuda pertanyent a la família del llaüt, sent evolució directa del mateix i més concretament del llaüt clàssic europeu, remuntant-se el seu origen a la Florència de 1580 aproximadament com a instrument acompanyant per a la veu. La seua gran grandària (algunes de quasi dos metres) permet una gran sonoritat i una potenciació dels sons greus, sent un instrument perfecte per a la realització del baix continu formant part de tota mena de conjunts i agrupacions orquestrals barroques fins a mitjan segle XVIII, estenent-se el seu ús no sols per tota Europa, sinó també per Amèrica, com destaca Diego Cantalupi.

No obstant això, la seua identificació i nomenclatura és molt variada i confusa. Ja en la seua època hi havia gran confusió entre **tiorba**, **chitarrone** i **archilaúd**, sent més aviat diferents formes del mateix instrument (ja siga per les característiques intrínseques de l'instrument o de la seua localització) com esmenta Robert Spencer. *Marin Mersenne* nomena a la tiorba en 1637 en el seu tractat publicat a França, chitarrone; no obstant això *Lynda Sayce* creu que chitarrone és el nom oficial per a la tiorba en italià i tiorba el nom col·loquial, encara que tots dos van ser usats indistintament a Itàlia durant tot el segle XVII, fent-se més comú el de tiorba a partir de 1650. El nom es va traduir a altres idiomes, com theorbo en anglés, *théorbe*

en francès, *theorbe* en alemany o tiorba paduana o guitarrón en castellà. Tanmateix, *Robert Spencer*, *Michael Prynne* i *Lynda Sayce* els consideren instruments diversos dins de la família del llaüt amb tipologia similar. Algunes de les més significatives són les que detalla Spencer:

- Chitarrone: apareix cap a 1580 sent citat per un membre de la *Camerata Fiorentina*, indicant que la seua missió era acompanyar a la veu en el nou estil de cant. *Malvezzi* diu que Peri cantava i s'acompanyava a si mateix amb aquest instrument en "*Les Feste*" de 1589. *Alessandro Piccinini* comentava que el *chitarrone* es va desenvolupar com un llaüt, l'afinació del qual es va transformar (de Re a Sol) quan s'utilitzava per a acompanyar la veu. En 1600 en el prefaci de la "*Representatione vaig donar anima e di Corpo*" d'*Emilio Caballero*, es nomena la presència d'una tiorba o un *chitarrone*, la qual cosa indica, que en aquell moment tots dos termes eren sinònims, com posteriorment confirma *Agostino Agazzari*, *Alessandro Piccinini* i *Johannes Hieronymus Kapsperger*. Hi ha tres teories d'aquesta doble terminologia:

1.- Originalment serien dos instruments creats simultàniament en diferents parts d'Itàlia, teoria confirmada per *Michael Praetorius* en la seua *Organographia* de 1619.

2.- El primigeni seria el *Chitarrone*, a l'ésser un llaüt baix, i la denominació de tiorba vindria a denominar a un instrument similar al que se li van afegir cordes més greus, teoria confirmada per Spencer. Segons *Luigi Rossi*, el *chitarrone* adoptaria també aquesta modificació feia 1600.

3.- Un instrument portaria cordes de budell i l'altre de metall. *Praetorius* i *Piccinini* així ho esmenten i *Praetorius*, a més, distingeix entre *tiorba paduana*, amb 16 ordres i amb la caixa més gran, i la gran *tiorba romana* o *chitarron* que, encara que posseeix la caixa més xicoteta, té una major dimensió en la seua longitud total, podent tindre a vegades el fons de la caixa

pla i amb 14 ordres. En qualsevol cas, a partir de 1600 és impossible distingir entre un i un altre instrument i cap a 1630 es va deixant d'usar el terme pel de tiorba.

- **Tiorba:** el terme apareix per primera vegada imprès en 1598 en el diccionari "A Worlde of Wordes" (un món de paraules) de John Florio. En 1637 Mersenne comenta que l'instrument va ser inventat sobre 1600 a Florència per Antonio Naldi "le Bardella" i a partir de 1660 la tiorba comença a reemplaçar al violone en unes certes ocasions i sent substituït, al seu torn, feia 1680 pel archilaúd en unes certes funcions, sobretot com a baix continu. En l'actualitat la tiorba paduana és la que es pren com a referent de la tiorba pròpiament.

- **Theorbo** o **Theorbo-lute (Tiorba-llaüt):** Apareix per primera vegada, també, en el diccionari "A Worlde of Wordes" com un instrument usat entre la gent d'Anglaterra, sent el dr. Plume qui esmenta a Íñigo Jones com el primer que porta l'instrument a Anglaterra cap a 1605. En 1652 John Playford publica la col·lecció de "Ayres per a cantar amb el theorbo" on esmenta expressament l'instrument. A mitjan segle ja estava estès l'ús del terme theorbo-lute (tiorba-llaüt), sent intercanviable els termes theorbo i lute per a fer referència al mateix instrument com assenyala Samuel Pepys. En 1676 Thomas Mace fa referència a una sèrie d'instruccions sobre com havia d'interpretar-se amb aquest instrument, tant a només com amb el continu, indicant que almenys set cordes anaven sobre el diapasó, que la segona corda podia baixar-

se una octava si l'instrument era gran i que els més xicotets podien afinar-se un to més alt, en La. Va deixar també un gravat del *Lute dyphone*, que consistia en un instrument doble que compartia la caixa de ressonància i de la qual eixien un diapasó cap a cada costat amb les seues cordes corresponents. Atenent a tot el que s'ha dit, sembla ser que el *theorbo* anglès podria tindre onze ordres (dels quals quatre estaven afinats a l'uníson) i sent tots de cordes dobles a excepció del primer ordre, sent aquest tipus l'anomenat "English Double Theorboe" que esmenta James Talbot en 1700.

Un altre tipus de *theorbe* anglès seria l'anomenat "English Single Theorboe" que estaria format per 13 cordes simples, constant entre nou i deu trasts en el masteler.

La majoria de les composicions per a aquests instruments estaven en Sol i unes poques en La. El *theorbo* va ser reemplaçat progressivament pel clave cap a 1680 com a instrument d'acompanyament per a les cançons.

- **Théorboe:** A França és introduït, pel que sembla, cap a 1650 per Nicholas Hautman, ja que fins a aqueix moment l'instrument que descriu i dibuixa en 1637 Mersenne, és en realitat un *Archilaúd*, descrivint-la més tard en la seua "pràctica de la tuorbe" a Roma, que pel que sembla tenia 14 cordes simples i s'afinava en La.

Ja en 1647 Constantin Huygens publica el seu "Pathodia Sacra et Profana" on afig en un primer moment una tablatura per a *théorbe* que

posteriorment canvia per una altra per a teclat. És presumible que en aqueix moment hi hauria pocs tiorbistes a París.

En 1668 *Bertrand de Bacilly* publica els seus “*Trois Livres d'airs*” en els quals figura una línia per a aquest instrument. Realment es desenvolupen dos tipus de *théorbe* a França, relacionats tots dos amb el repertori destinat a cadascun d'ells:

I.- La primera seria la denominada “*Théorbe de pieces*” segons *La Borda*, cap a 1780, (encara que aquesta distinció ja es feia a la fi del segle XVII) o segons *Talbot* en el seu “*Lesser French Theorbo for Lessons*” cap a 1700, sent aquest un instrument més xicotet que l'habitual i afinat una quarta per damunt d'aquest, en “Re”.

II.- la segona seria la denominada “*Théorbe d'accompagnement*” segons *La Borda*, o “*French Theorbo*” segons *Talbot*. Aquesta era més gran, podent tindre fins a 14 cordes (sis en el diapasó i huit bordons) a més de deu trasts segons el model de la Borda, o bé 12 ordres (set en el diapasó, de les quals cinc cordes eren dobles a l'uníson i la primera corda simple) i cinc bordons (amb sis dobles a l'octava). Sembla que de França aquest model va passar a Alemanya i a Praga, on es va continuar utilitzant igual que a Viena durant bona part del segle XVIII, formant part de les orquestres i tenint una línia escrita en el basso continu, com fera Quantz.

- **Liuto attiorbato (llaüt atiorbado):** Era un instrument híbrid, que posseïa les proporcions quasi d'un llaüt a l'ús, però amb el masteler amb doble claviller, adequat per a albergar un major nombre de cordes i algunes fora de la caixa, com la tiorba. Solia tindre set o huit ordres a l'uníson en el diapasó i altres sis o set bordons que podien ser simples o dobles. S'emprava fonamentalment per a música a sol i, en algunes ocasions, per a realitzar el continu. Els dos primers ordres no baixaven una octava com en la tiorba o en el *guitarró*, sinó que es mantenien com en el llaüt. *Piccinini* es va atribuir l'invent d'aquest instrument en 1594, encara que hui sembla ser que es referia realment al *archilaúd*. *Pietro Paolo Melli*, a través de la seua obra compositiva, reflecteix la importància del llaüt atiorbado, sobretot entre 1623 i

theorbo
lute
colascione
archlute
angélique

G' A' B' C D E F G A d g b e' a': nine frets
C D E F G A d g b e' a': nine frets
d a d': sixteen frets
F' G' A' B' C D E F G c f a d' g': nine frets
C D E F G A B c d e f g a b c' d' e': ten frets

1624 amb la impressió musical de la seua obra. I és a partir de la publicació de “*Intavolatura di liuto*” en 1610 de *Kapsperger*, quan el terme *liuto* (llaüt) passa a significar, excepte excepcions, *liuto attiorbato* a Itàlia. L'afinació en Sol del segle XVII es va tornar en diversos experiments al llarg del segle i del XVIII, culminant en l'afinació en Re menor i altres afinacions franceses. Es va compondre música per a l'instrument amb diverses variants en el nombre d'ordres (*Seracini* en 1614 amb catorze, *Piccinini* en 1623 i 1630 amb tretze, *Gianoncelli* en 1650 amb catorze i també altres autors amb instruments d'onze i dotze ordres).

- **Arciliuto (Archilaúd):** *Piccinini* prefereix aquest terme al de *Liuto attiorbato*, perquè aquest últim guarda major relació amb la tiorba i, ell com a inventor de l'instrument, negava aquesta relació.

Mersenne confon entre *tiorba* i *arciliuto*, possiblement perquè esmenta aquest instrument com tuorbe, però explica que els italians prefereixen el terme *arciliuto*, encara que ell, personalment, es decanta pel de “*luth à double taque*”. El terme *arciliuto* es farà universal a partir de la dècada de 1680 quan aquest instrument es convertirà en el predilecte per a la realització del continu en detriment de la tiorba. Dos són els factors que motiven això:

I.- D'una banda l'ús de les cordes entorxades (s'esmenta aquest fet en una publicació de 1664) atorgant a l'instrument una major sonoritat i potència.

II.- D'altra banda, al fet que *Arcángelo Corelli* i els seus contemporanis componien una línia de baix que estenia les possibilitats de la tiorba, sobretot en el registre més agut, i la possibilitat de mantindre el registre greu una octava greu, però amb manteniment d'aqueix registre agut, la qual cosa permetia major colorit i varietat harmònica.

Era d'ús comú com veiem, en compositors com *Corelli*, *Sammartini*, *Vitali* i *Veracini*. En els seus “*Principes d'Acoustique*” *Joseph Sauveur* va

confirmar la diferència entre *théorbe* i *archluth*, ja que aquesta tenia catorze ordres, amb les primeres cordes afinades com les del llaüt.

En 1703, *Sebastián Brossard* assenyalava que quan l'instrument constava d'ordres (amb els bordons en octava i els del diapasó a l'uníson, que la seua primera corda era simple) es denominava *archiliuto* pels italians, i *archluth* pels francesos.

Els avantatges del arciliuto eren que podia alternar passatges de continu amb uns altres solístics gràcies a la seua afinació igual a la del llaüt.

- **Archlute:** A Anglaterra cap a 1700 aquest instrument va gradualment reemplaçant al *theorbo* anglés. *James Talbot* ho esmenta i aporta notícies sobre un model que consistia en tretze ordres, sis trebles en el diapasó que anaven a l'uníson i que la seua primera corda era simple i set cordes simples per als bordons que denomina *basses*. Entre 1703 i 1708 *Thomas Dean* ens deixa constància de l'ús del *archlute* en els concerts de Londres. *John Blow* compon parts per a l'instrument en les seues peces i l'impresor *John Walsh* l'esmenta com a part del continu en nou dels seus llibres entre 1705 i 1717. *John Weldon* especifica l'ús del mateix en el continu en els seus *Anatemes* del seu "*Divine Harmony*". A partir de 1752 a penes és esmentat ja.

- **Angélique:** *Francois Lesure* ens parla d'aquest instrument que semblava tindre 17 cordes

simples que s'afinaven segons l'escala diatònica, per segones. Per a *Jean-Paul Combet* tindria el seu origen i prendria el seu nom de *Angélique Paulet*, una cantant i instrumentista francesa del segle XVII sent la seua època daurada al començament del segle XVII a França i que la seua principal aportació compositiva és el manuscrit "*Béthune*".

Com hem vist, el món dels instruments de corda premuda, en concret els de la família del llaüt, suposen tot un repte per a l'investigador, perquè no és poca la problemàtica que un es troba durant el seu estudi. La *tiorba* és un instrument propi, però la complexitat definitòria del qual veiem davant la distinció d'aquesta amb les seues tipologies, perquè són múltiples els instruments similars quant a les seues característiques bàsiques i repertori. Arribant a un estudi en una certa profunditat, observem que les diferències són en alguns casos notables. D'aquesta manera aqueix gust pels estils nacionals converteix a la *tiorba* en un instrument amb multitud de possibilitats depenent de quin siga el seu lloc d'interpretació i les mans que la interpreten. Així, poc ha de veure una *tiorba* anglesa d'una "*théorbe de pieces*" francesa. La qüestió terminològica és un dels aspectes més complexos a l'hora de conceptualitzar cada instrument. A més van existir tipologies molt específiques, que es van mantindre en voga durant un lapse temporal més aviat reduït, però la rellevància del qual ha sigut prou alta com per a considerar-les de rellevància historicoartística.

Bibliografia:

ALTON SMITH, Douglas. «On the Origin of the Chitarrone», en *Journal of the American Musicological Society*, vol. 32, n.º 3 [1979], pp. 440-462.

CANTALUPI, Diego. *La tiorba ed il suo uso in Italia come strumento per il basso continuo*. Cremona, Edizione MV, 2006.

CERONE, Pietro. *El melopeo y maestro*. Napoli, Giovanni Battista Gargano & Lucrecio Nucci, 1613. LESURE, François. «The Angélique in 1653», en *The Galpin Society Journal*, vol. 6 [1953], pp. 111-112. PRAETORIUS, Michael. *Syntagma Musicum [II: De Organographia]*. Wolfenbüttel, Michael Praetorius, 1619. PRYNNE, Michael. «James Talbot's Manuscript [Christ Church Library Music MS 1187]: IV. Plucked Strings- The Lute Family», en *The Galpin Society Journal*, vol. 14 [1961], pp. 52-68.

SAYCE, Lynda. «Continuo Lutes in 17th and 18th-Century England», en *Early Music*, vol. 23, n.º 4, «Music in Purcell's London I» [1995], pp. 666-677, 679-684.

SPENCER, Robert. «Chitarrone, Theorbo and Archlute», en *Early Music*, vol. 4, n.º 4 [1976], pp. 407-423. SPENCER, Robert. «The Chitarrone Francese», en *Early Music*, vol. 4, n.º 2 [1976], pp. 164-166. SPENCER, Robert. «The Theorbo in England», en *Early Music*, vol. 24, n.º 3, «Early Music from Around the World» [1996], pp. 540-542.

Pàgina web dedicada a la *tiorba* per Lynda Sayce: <http://www.theorbo.com>

IV CONCURS DE MÚSICA DE CAMBRA

LUCIA PÈREZ BERENGUER

CAP DEL DEPARTAMENT D'AGRUPACIONS INSTRUMENTALS

Des de fa cinc anys es celebra el concurs de música de cambra al nostre conservatori. Per entrar en context es podria explicar què és la música de cambra. Música de cambra és aquella composta per a un grup reduït d'instruments, en contraposició a la música d'orquestra. El nom ve dels llocs on assajaven petits grups de músics durant l'edat mitjana i el Renaixement. A aquestes habitacions, no gaire grans, se'ls deia càmeres. Relegada fins aleshores als salons de l'aristocràcia, la música de cambra va començar a poc a poc a difondre's en petites sales de concert i en cases particulars. Això és induït per l'accés de la burgesia a la pràctica instrumental i als coneixements musicals i també perquè, econòmicament, una agrupació de cambra era molt més rendible que una orquestra. Hi ha dos detalls que permeten caracteritzar una obra de cambra: 1) cada músic toca una part diferent i 2) no n'hi ha director, és a dir, els músics han d'estar situats de manera que puguin mirar-se entre ells, per aconseguir la millor coordinació.

A hores d'ara, en el context del nostre conservatori, la música de cambra és una assignatura molt important en la formació de l'alumnat on desenvoluparan aspectes com la coordinació entre companys, l'afinació, els plànols sonors, els diferents timbres, les respiracions conjuntes i, en definitiva, té com a finalitat principal asso-

lir que aquest petit grup siga com un sol instrument. Per incentivar a què l'alumnat s'esforce una mica més, entre els mesos de febrer i març passats, vam celebrar la V edició del Concurs de Música de cambra.

Aquest any, i per donar més valor als grups de cursos inferiors, es va dividir en dues categories. La categoria B estava formada per grups on la majoria de components estigueren matriculats en 3r i 4t curs de Música de cambra i la categoria A, formada per grups on la majoria dels components estigueren matriculats en 5è i 6è curs de Música de cambra.

El jurat va estar format per Daniel Gimeno Escrihuela, professor de trombó, José Antonio Casanova Insa, professor de clarinet, Maica Álvarez Martínez, professora de piano, Ruth Rervert Lledó, professora de cant i Violeta Rosell Martín, professora de violí. A la fase semifinal es van presentar 19 grups dels quals el mateix dia 24 de febrer es va conèixer l'únic guanyador de la categoria B, amb premi en metàl·lic i l'oportunitat d'actuar durant la final del concurs mentre el jurat deliberava i els quatre grups finalistes que actuarien a la final del 2 d'abril al Centre Cultural de Caixa Ontinyent.

El grup guanyador de la categoria B va ser "EL TRIO CALAVERA" format per Lucia Ribera Vidal, Flauta de 3r d'EP, Enric Llopis Llopis, Oboé de 4t d'EP i Pau Gironés Musté, Piano de 3r d'E. P.

Els quatre grups que van passar a la final van ser:

Trio Fantasma, trio de corda i piano format per Francesc Penadés Mira - Violí 6é EP, Carla Juan Vallcanera- Violoncel 6é EP i Deva Mira Sperandio - Piano 6é EP.

Quintet Ximpanzé, quintet de vent amb piano format per Mercé Barberà Sanchis, Oboè 6é EP, Irene Vidal Revert, Clarinet 5é EP, Nieves Pérez Revert, Trompa 6é EP, Miquel Morant Sanz, Fagot 6é EP i Alejandro Espinosa Cambra, Piano 6é EP.

Adolfins 1840, quartet de saxòfons format per Hugo Bataller Soler, 6é EP, Andrea Berenguer Gandia, 5é EP, Caterina Mollà García, 6é EP i Helena Vidal Revert, 6é EP.

Cámara Oculta, trio format per duo de sopranos i piano els components del qual són Aida Llopis Santacatalina, Cant 6é EP, Maria Vicent Cabezuelo, Cant 5é EP, Alejandro Espinosa Cambra, Piano 6é EP.

La final es va desenvolupar entre nervis i sense ensurts. El problema va arribar quan el tribunal va haver de decidir quins grups rebrien el primer i el segon premi. Ho van tenir tan difícil que

el repertori de “**EL TRIO CALAVERA**” es va quedar curtíssim. L'anècdota de la tarda va ser que no van aparèixer els vots del públic i hi va haver prou temps per a tallar folis i fabricar mini paperetes perquè el públic pogués votar, recollir-los i fer el recompte. A més d'informar el públic de les pròximes activitats del centre amb tot luxe de detalls per fer temps.

Després de gairebé una hora de deliberació i de crear uns nervis terribles, el jurat va dictaminar que el segon premi havia de ser compartit entre Trio Fantasma i Cambra Oculta i que el grup que va merèixer el primer premi va ser **Adolfins 1840**.

Una altra part del premi va consistir a participar en el concert que organitzava la Universitat Politècnica de València a la seua seu de Gandia juntament amb els guanyadors dels conservatoris de Cullera i Oliva. Els nostres representants que, per cert, van deixar el pavelló ben alt, van ser **Trio Fantasma i Adolfins 1840**.

Hem d'agrair a Caixa Ontinyent la dotació econòmica per als premis dels guanyadors, tant de la categoria A com de la categoria B, així com la cessió de la Sala Multiús per a la celebració de la final.

COMENTARIS DELS ALUMNES DEL CONCURS DE CAMBRA

TRIO CALAVERA

HUGO TORRÓ SOLER ALUMNE 3r EP SAXÒFON

Trio Calavera, format per Lucia Ribera (flauta), Pau Gironés (piano) i Enric Llopis (oboé).

En el meu punt de vista, el grup va actuar molt bé, a més es miraven, donaven l'entrada correctament, quasi que cap errada a l'hora de tocar, els passatges molt nets, però sincerament jo canviaria la disposició dels instruments, la forma de sostindre's i les intensitats de les veus.

Jo, el piano el situaria a l'esquerra, l'oboé al mig i per últim, la flauta. Pel que fa a la forma de sostenir l'oboé, jo el dirigiria cap al públic per projectar correctament el so. Per últim, pel que fa a la intensitat de les veus hi havia passatges que la flauta era protagonista, però quasi no se sentia, perquè l'oboé la cobria per complet. Al que em refereix és a què hi ha passatges en el que un instrument hauria d'eixir més (projectar més el so) que altres.

DUO CLARIANO

MARIOLA CANO PENADÉS ALUMNA 6é EP GUITARRA

El divendres 24 de febrer va tindre lloc la semifinal del V concurs de música de cambra al nostre conservatori, en el qual vam tindre el gust de presenciar als 19 grups de valents i valentes que es van animar a participar.

A continuació parlarem sobre un d'aquests grups, el Duo Clariano, compost per Mar Llàcer al piano i Joan Jordà al clarinet.

Aquests alumnes van interpretar el Duo per a clarinet i piano Op. 15 del compositor alemany Norbert Burgmüller.

Durant el seu torn, els espectadors vam ser testimonis de la bellesa i tendresa que presenta aquesta obra, des de les primeres notes que toca el piano. A mesura que la peça continua, mitjançant els crescendos i disminuendos la melodia "s'altera", la intensitat a l'ambient hi és present. I de sobte, "es relaxa" tornant a transmetre al públic una mena de tranquil·litat.

El treball en equip realitzat pel clarinet i el piano, que s'entrellacen com si foren un únic so, aconseguix fer-nos sentir a cadascú de manera distinta, és a dir, aconseguix que puguem gaudir de la música.

Enhorabona a tots i a totes les participants pel vostre esforç. Ens veiem a la gran final!

ELS FANTÀSTICS

VICENT CASANOVA REIG ALUMNE 3r EP SAXÒFON

Interpreten Sonata núm. 1 Op. 49 de L. van Beethoven i Concert per a dos clarinets de C. Stamitz.

NOTA: Aquesta ressenya és objectiva, subjectiva i pretén que els lectors aprenguen a com afrontar qualsevol concurs. No pretén ni ofendre ni criticar. Gràcies.

En primer lloc, tenien molt bona sonoritat i semblava que hagueren afinat abans d'eixir a l'escenari a tocar, encara que pareixia que no hagueren calfat suficient. L'afinació era correcta.

Sí que és cert, que hi faltaven més plànols sonors, es trobava a faltar més expressivitat, més sentiment i més personificació de les obres, ja que no marcaven prou les dinàmiques, els contrastos de pianos i fortes, els diminuendos... També crec que els ha faltat més caràcter, marcar ritardando i accelerando.

En segon lloc, la posada en escena. Pareixien nerviosos, aparentaven una actitud temerosa, figurava que tingueren por, que no anaven "a passar". En canvi, quan s'han posat a tocar m'han sorprés prou com tocaven el clarinet, perquè òbviament es notava que l'obra estava molt treballada. Ho han fet molt bé i no hi han hagut quasi errades.

En tercer lloc, per descomptat, es notava que l'obra tenia un nivell molt alt, estava perfectament treballada i la van interpretar genial. Una cosa a dir, és que els va faltar marcar més les articulacions i els picats devien ser més lleugers, malgrat que el temps, la pulsació i les digitacions van ser molt correctes, També, haurien de millorar més els gestos entre ells i tindre més connexió, més unió, ja que quasi ni es distingien els gestos, encara que totes les entrades les feien bé, a temps, i no hi va haver cap errada de lectura de notes, realització d'entrades o digitació (pense).

Seguit, la vestimenta que portaven no era l'adequada, no tenia formalitat. Primerament, perquè pense que a un concurs no s'hi pot presentar amb una "sudadera" blanca o uns pantalons marrons, per exemple. Seguidament, perquè hi fa una aparença d'informalitat i finalment, perquè no és l'adequada per a una audició o prova. Haguera sigut correcte anar amb una camisa blanca o negra i uns pantalons negres, per a així, presentar més formalitat.

En quart lloc, va faltar la presentació de l'obra, explicar un poc com és, de quin estil és, ja que així saps i dones a entendre el que estàs tocant. Haurien d'haver explicat informació al públic sobre l'autor o autors, les peces i els integrants. Trobava a faltar la salutació en acabar la peça.

Finalment, la meua opinió. Opine que ho van fer espectacular. Haurien de cuidar els detalls d'abans i devien haver fet les obres seues, d'haver-les gaudit, perquè la música no es pot gaudir si no la sents dintre teu.

En conclusió, crec que haurien d'estar molt satisfets pel gegant treball que han fet per a preparar-se el concurs.

VIATGE A BERLÍN

JOAN JORDÀ SATORRES ALUMNE DE CLARINET 5é EP

El passat mes d'abril l'alumnat de quart a sisé d'ensenyaments professionals i un grup de professors van dur a terme un viatge cultural a Berlín, i com a representant de tot el grup m'agradaria contar la nostra experiència en aquest article.

Tot va començar quan dos companys van tenir la idea de tornar a fer un viatge conjunt a l'estranger, com es va fer al passat 2017 també a Berlín, però aquesta vegada no teníem clar el destí. Aquesta idea li la vam transmetre a Rosa, i va ser ella qui ens va animar a portar-la endavant, així que es va comunicar a l'equip directiu i es van organitzar una sèrie de reunions per tal de formalitzar el viatge.

Es van proposar dues destinacions, o bé Brussel·les o bé Berlín, finalment va eixir guanyadora Berlín i començarem a fer els preparatius amb els pares i alumnes. Tota la gent estava molt emocionada de poder viure aquesta experiència grupal i finalment es van apuntar un

total de 45 alumnes i 4 professors. Entre reunions i l'espera de la data indicada... tot va passar molt de pressa i el 13 d'abril ja estàvem enlairant-se des de Manises cap a la capital alemanya, ens esperaven cinc dies per a conèixer la ciutat, la música i la seua gent.

Ja en Berlín, ens esperava un autobús per a traslladar-nos a l'hostel; ja que aquell mateix dia teníem una cita a la *Deutsche Oper* per a veure la famosa òpera Tosca, de Giacomo Puccini. Va ser un primer espectacle amb molta emoció, musicalment la continuïtat del discurs musical i el final tràgic amb el dramatisme dels personatges ens va deixar sense paraules davant d'una representació única.

L'endemà, ens vam despertar ben prompte per anar a visitar el museu de la tecnologia i el barri de Kreuzberg, també el primer semàfor d'Europa a la *Potsdamer Platz*, l'antiga estació en ruïnes coneguda com l'*Anhalter Bahnhof*, el monument de les víctimes de l'holocaust i la porta de Brandenburg. Els diversos trajectes en metro anaven fent-se més lleugers gràcies a l'alegria d'alguns companys, però vam decidir anar caminant cap a l'hostel després de visitar els carrers de Berlín; passant per la catedral i l'illa dels museus. En arribar, tots cansats ens en vam anar a dormir, ja que ens esperava un gran dia l'endemà.

Ens vam despertar amb una caminada matinal cap al mur de Berlín a l'*East Side Gallery*, després de recórrer aquesta avinguda vam continuar fins a agafar el metro que ens duria cap a la plaça de l'església trencada, el memorial al Kaiser Wilhelm. En acabar aquesta visita, ens vam dirigir cap a la *Deutsche Oper* per a assistir entre bastidors de l'òpera Aida; en arribar ens vam dividir en dos grups per tal de fer també una visita al *Reichstag*. Amb el grup del *backstage* vam recórrer totes les instal·lacions de la sala des del pati de butaques, passant pel fossat fins als grans magatzems subterranis on es guarden els decorats de les diferents representacions.

Seguidament, quan es va acabar la visita, ens vam reunir per anar a dinar al centre comercial Alexa, i després del dinar vam anar a visitar l'Alexander Platz i ens vam moure amb autobús per anar al concert en la *Berliner Philharmonie*, finalment després d'alguns entrebancs vam arribar al concert, començant amb el concert per a violoncel en mi menor d'Edward Elgar, interpretat per Sol Gabetta juntament amb l'orquestra nacional d'Alemanya.

Personalment, va ser el millor concert que he assistit mai, tant l'orquestra com la solista com la mateixa sala ens va deixar a tot el món amb els ulls plorosos de l'emoció, en acabar ens en vam tornar cap a l'*hostel* des de la *Potsdamer Platz* amb el metro.

L'últim dia de visites va començar amb el museu dels instruments, prop de la Filharmònica, allí vam recórrer totes les seccions d'instruments i vam gaudir d'unes quantes interpretacions improvisades al piano d'alguns alumnes, després vam anar a dinar a la Potsdamer Platz i en acabar ens n'anàrem de camí a la Deutsche Oper per a veure la representació d'*Aida*, la famosa òpera de Giuseppe Verdi. Aquesta vegada en una escenificació més avantguardista i moderna, ens vam sorprendre per les intervencions dels diferents cors i personatges mesclats entremig del públic; va ser una representació diferent amb la incorporació de la tecnologia i una orquestra al darrere de l'escenari. Però el més important va vindre quan al descans, ens esperava un músic especial al restaurant de l'edifici.

Era l'oboïsta de l'orquestra Juan Pechuán Ramírez, un valencià resident a Berlín que ens va contar com havia arribat fins allí i totes les portes que la música li havia obert al llarg de la seua trajectòria professional. Va ser una motivació i un exemple per a nosaltres veure fins on es pot arribar i totes les possibilitats que ens pot brindar la música gràcies al treball i l'esforç personal.

En acabar l'òpera, tornarem cap a l'*hostel* a dormir i ens vam preparar per al viatge de tornada, ens quedava poc temps en Berlín i així va ser; l'endemà al matí vam eixir ja cap a casa i finalment vam arribar a Ontinyent molt cansats

però plens de records i una certa nostàlgia amb felicitat.

Aquesta experiència ens ha marcat tant a alumnes com a professors i s'ha convertit en un nexa entre nosaltres; no es tracta tan sols d'un viatge cultural, la música i la bona companyia tampoc l'oblidarem mai. Hem gaudit de la ciutat, dels monuments, de les òperes, de la millor música simfònica, de la cultura alemanya, però sobretot de les amistats i la convivència amb la gent que podem anomenar família.

M'agradaria destacar la importància que té per al conservatori i per a les diferents promocions d'alumnat el fet que es facen aquest tipus d'activitats, són iniciatives úniques que de tant en tant s'han de prendre per tal d'enriquir i motivar a la gent. I encara que les coses no sempre resulten com voldríem, sempre s'ha de mirar endavant i mirar la part positiva, perquè de tot s'aprén. Finalment, m'agradaria agrair al professorat i a l'equip directiu per fer possible aquesta experiència, ens quedem tots amb el record del millor viatge, per a nosaltres sempre serà Berlín.

VIATJA AMB EL GOMIS

EDUARD SALA I ALBELDA VICEDIRECTOR

El darrer 2 de juny de matí, van tenir lloc els concerts didàctics que s'han dissenyat per part del grup de treball de promoció del conservatori.

En aquest cas, els concerts acolliren a l'alumnat de 2n i 3r dels col·legis de primària d'Ontinyent, per a promocionar els ensenyaments elementals de música.

Més de 500 xiquetes i xiquets (agrupats en dos torns) varen poder gaudir d'un conte musicat, preparat per la nostra professora Lucía Pérez, en la qual varen descobrir la música dels cinc continents, alhora que omplien la Sala Gomis amb les seues riallades.

L'actor i músic David Molla es va encarregar de fer de fil conductor de la història i va transmetre la seua energia i positivisme a totes les persones allí presents.

De la part musical es va encarregar l'orquestra del claustre de professorat del conservatori, dirigits per Dani Ferrero, qui es va atrevir a dirigir també a un cor de més de dues-centes veus

de l'alumnat que presenciaven (i formaven part!) de l'espectacle.

La música ens va dur al costat d'uns perillósíssims pirates amb els quals navegarem fins a Nova Orleans, on gaudirem d'una autèntica *Dixie Band*. A continuació, varem conèixer Mèxic i la seua música alegre i picant, i tornarem a navegar per a arribar al Japó, el país dels videojocs. El ritme de vida frenètic d'aquelles latituds ens va marejar un poc, i ens va recordar que la vida no cal viure-la amb tant d'estrés, que cal fixar-nos en allò que ens envolta i no solament en allò que veiem a les pantalles electròniques.

Cercant una major tranquil·litat, trobarem uns camells que ens dugueren a un mercat de Pèrsia, on varem gaudir de les aromes de centenars d'espècies i els colors vius i càlids de tots els productes que allí hi havien.

Seguirem camí i arribarem a la sabana africana. Allí varem poder observar la vida salvatge en la seua màxima expressió i sentirem els ritmes ancestrals de les tribus de l'Àfrica Meridional.

Viatja amb nosaltres!

Divendres 2 de juny
10.30h i 12h

GENERALITAT VALENCIANA
Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

GOMIS.
CONSERVATORI PROFESSIONAL DE MÚSICA D'ONTINYENT

D'allí, pujarem cap al nord i la música del Mestre Ferrero ens va recordar que a Ontinyent sabem viure la festa, i rememorarem el colorit dels vestits i de la música dels nostres Moros i Cristians.

Després de tantes experiències, ve molt bé un creuer pel Danubi, on vàrem poder adular-nos amb els magnífics castells i palaus del centre d'Europa, gojant amb la cultura i art del centre del continent europeu.

En un tres i no res, creuarem el canal i ens trobàvem en les Illes Britàniques. Allí, el director de l'orquestra Dani Ferrero, es va transformar en el mateix Freddie Mercury i va fer cantar a tot l'alumnat present en la Sala, emulant al cantant en el famós concert de Wembley del 85.

I ja per a finalitzar, com que ja havien escalfat les seues

Text Ximo Montañés
Música: Pablo Anglés

No agafem el cotxe si no és precís,
fem servir les nostres cames.
Impulesem amb la força del cos
energies renovables.
Caminem o anem en patinet
amb la cara sempre al vent
No emetem a l'aire més CO2,
aturem l'escalfament .

Lletra cançó "Planeta Bicicleta"

(tornada)
**Roda la roda
la roda del món,
amb dos pedals
jo ja en tinc prou,
el cap ben alt,
l'esquena dreta,
pel meu planeta
bicicleta (x2).**

Tinc el cul quadrat d'estar assegut,
vull posar-me en moviment.
I ballar nadar, saltar, patinar
amb l'atmosfera més neta
Ajustem cadena, frens i manillar
i ajuntem-nos per cridar:
"No llencem
tants gasos contaminants".
Reclamem, com fa la Greta!

TORNADA (x3)

veus, tot l'alumnat i l'orquestra vàrem interpretar la peça "Planeta Bicicleta" on vos anem a convèncer a totes d'utilitzar aquest mitjà de locomoció sa, ecològic i divertit!

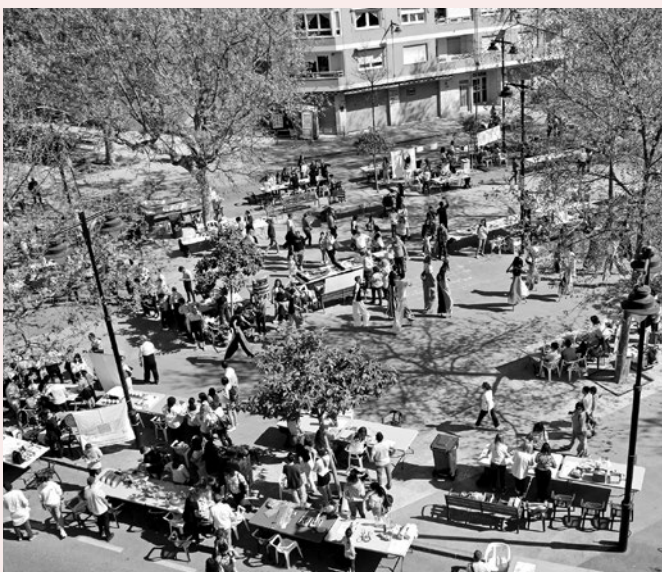
El Conservatori Gomis realitza una tasca contínua mostrant de les seues activitats i promocionant els estudis musicals. L'edat més reco-

manable per a iniciar els ensenyaments elementals són els huit anys, coincidint amb el començament del 3r curs de Primària. També es pot començar un poc després, abans de començar l'ESO. Tot i que la música no té edat, vos recomanem que no deixeu passar l'oportunitat que les vostres filles i fills visquen experiències tan enriquidores!

EL CONSERVATORI A LA TROBADA

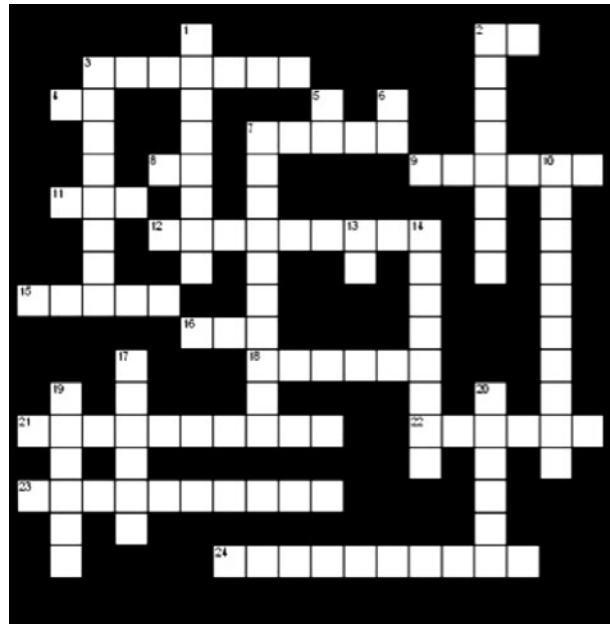

PASSATEMPS

MOTS MUSICALS ENCREUATS

Ets un expert en música?
Comprova-ho intentant resoldre
aquests mots encreuats.

Horizontals

2. Dues lletres que són l'abreviatura d'una paraula italiana que indica que s'ha de tocar molt fort
3. El que executa un solo
4. 3a nota de l'escala musical de Do Major.
7. Instrument amb cordes i tecles que pot tenir cua o no
8. Tercera persona del present d'indicatiu del singular del verb fer. També és una nota
9. Art de combinar els sons d'acord amb les lleis de la melodia, l'harmonia i el ritme
11. Si no plou ja saps quina clau és
12. L'oboè, la flauta, el fagot, el clarinet,... són instruments de la família del... (2 paraules)
15. El que exclama el públic quan li ha agradat molt un concert. Paraula d'origen italià
16. Conjunt de persones que canten plegades
18. Perquè el violí soni l'has de fregar amb un...
21. La trompa, la trompeta i la tuba entre d'altres són instruments de la família del ... (2 paraules)
22. Dues de blanques equivalen a una ...
23. De corda i més gros que un violoncel
24. Persona que es dedica a escriure la música

Verticals

1. Instruments que formen part de la família de la percussió que s'utilitzen sovint en orquestra
2. Moble, que pot ser de fusta o metall, que serveix per recolzarhi les partitures i poder-les llegir amb més comoditat
3. Peça musical normalment feta per a orquestra i que comprèn diversos moviments
5. Determinant article definit femení singular. Nota musical
6. Dòmino, domador, endormiscar, dosificar, ordinador, torradora,... totes aquestes paraules tenen una nota musical en comú
7. 5 ratlles paral·leles i equidistant sobre les quals s'escriu música
10. Cap de la secció de violins
13. Afirmatiu
14. Lloc condicionat per a fer audicions de música
17. Bastó amb què el director d'una orquestra marca el compàs
19. Signe que abaixa un semitò l'entonació natural de la nota que precedeix. Té forma de "b"
20. Temps musical lent. El d'Albinoni és molt famós

H - 2. FF - 3. SOLISTA - 4. MI - 7. PIANO - 8. FA - 9. MÚSICA - 11. SOL - 12. VENTFUSTA - 15. BRAVO - 16. COR
18. ARQUET - 21. VENTMETALL - 22. RODONA - 23. CONTRABAIX - 24. COMPOSITOR
V - 1. TIMBALES - 2. FARISTOL - 3. SIMFONIA - 5. LA - 6. DO - 7. PENTAGRAMA - 10. CONCERTINO - 13. SI
14. AUDITORI - 17. BATUTA - 19. BEMOLL - 20. ADAGIO

Caixa Ontinyent no és només una caixa d'estalvis, és també una obra social que ens beneficia a tots.

Descobreix el valor incalculable
de ser client de Caixa Ontinyent

 Caixa Ontinyent
Obra Social

67000 clients invertint 1,5 milions d'euros a l'any en obres socials:

1 col·legi d'educació especial / 4 escoles infantils / 3 centres d'atenció a majors / un centre de dia per persones amb discapacitat / 2 centres de salut mental / 2 residències per a persones amb discapacitat / 1 centre de dia d'Alzheimer / 1 centre de sords / 7 centres socioculturals / el Centre Cultural Caixa Ontinyent